

Resume

Natura 2000 område nr. 85 Hedeområder ved St. Råbjerg

Områdebeskrivelse

Området omkring St. Råbjerg er beliggende i Billund Kommune, på nordkanten af Hejnsvig Bakkeø. Den nordlige tredjedel ligger på hedesletten, mens den sydlige del ligger på bakkeøterræn. Fra punktet St. Råbjerg på 69 m.o.h er der en storslået udsigt over landskabet, og man ser tydeligt overgangen fra bakkeøen til hedesletten mod nord. De centrale natur- og landskabselementer er det store plantageområde Gyttegårds Plantage og de store hede- og moseområder ved St. Råbjerg, Grene Sande og Præsteflod. Igennem området løber Grene Å, der er en del af Grindsted Å/Varde Å-systemet.

Størstedelen af Gyttegård Plantage er privat anlagt omkring år 1900, men blev i 1972 erhvervet af Staten og drives i dag af Naturstyrelsen Trekantsområdet.

Vigtigste naturværdier

Hederne ved St. Råbjerg og Grene Sande udgør arealmæssigt langt størstedelen af naturarealerne i beskyttelsesområdet. Hederne domineres af dværgbuske, og der findes en mosaik af forskellige hedetyper med hedelyng, revling og visse, og mere fugtige hedeområder med klokkelyng. En del af moseområderne er domineret af blåtop, men der findes stadig værdifulde mere artsrige tørvelavninger og småvandhuller med hængesæk, samt et par små brunvandede søer.

Den prioriterede naturtype skovbevokset tørvemose findes i området. Flere af de eksisterende egekrat og egebevoksninger i området består af vintereg.

St. Råbjerg området er udpeget som fuglebeskyttelsesområde for at beskytte de to sjældne fuglearter tinksmed og natrav. Natravnen findes i de mere lysåbne dele af plantagerne, men der findes ikke præcise oplysninger om bestandens størrelse og udbredelse. Tinksmed har ikke ynglet på heden i en længere årrække, formentlig på grund af den tiltagende tilgroning i området. Hedelærke og rødrygget tornskade yngler i området.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Det gælder for alle kortlagte naturtyper i Natura 2000-området, at de er truet af luftbåret kvælstof. For alle de kortlagte naturtyper er den nedre tålegrænse overskredet. For de meget næringsfattige naturtyper hængesæk og tørvelavning samt skovnaturtypen skovbevokset tørvemose er den høje ende af tålegrænseintervallerne for kvælstofpåvirkning overskredet for hele arealet.

En væsentlig trussel på dele af hedearealet ved St. Råbjerg og Grene Sande er tilgroning med græsser og bjergfyr. Den invasive art glansbladet hæg findes i området og vurderes

på længere sigt at udgøre en potentiel trussel mod skovnaturtyperne i området. Mosset stjerne-bredribbe er registreret i området. Forekomster af søbred med småurter trues af tilgroning med græsser og højere urter.

Naturtyper på indlandsklit er dynamiske naturtyper, der bl.a. er afhængige af åbne vindbrud. En tiltagende tilgroning truer også den frie dynamik i området.

Naturtyperne våd hede, tørvelavning og hængesæk findes i området som små spredte forekomster, der er truet af fragmentering. Dræning og grøftning udgør ligeledes en trussel mod de fugtige naturtyper.

Tilgroning af heden med træopvækst og græsser samt udtørring af hedemoserne har formentligt medført at tinksmeden er forsvundet fra området som ynglefugl.

Målsætning og indsats

Områdets skov- og lysåbne naturtyper sikres en god-høj naturtilstand, og deres funktion som levesteder for tinksmed og natravn sikres. Våd hede prioriteres højt, da naturtypen er truet på nationalt niveau. Dele af arealet med tidvis våd eng målsættes som våd hede. Tør hede prioriteres over surt overdrev, da overdrevet betragtes som hede under tilgroning med græsser. Fragmenterede arealer med tørvelavning udvides og sammenbindes.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Indsatsen vil overvejende dreje sig om at sikre habitatnaturtyperne en hensigtsmæssig drift, pleje og hydrologi samt at fremme en naturlig dynamik i klitnaturtyperne. Invasive arter som bjergfyr, stjernebredribbe og glansbladet hæg søges bekæmpet og deres spredning søges forebygget.

Arealet med våd hede udvides og fragmenterede forekomster af tørvelavning udvides.

Der sikres velegnede levesteder for tinksmed og natravn.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter		X		
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger		X		

Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		X		
Reducere forstyrrelser				X
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.		X		